

BIULETYN INFORMACYJNY GMINY RASZYN

DZIAŁANIA Z ZAKRESU OCHRONY JAKOŚCI POWIETRZA OD ROKU 2020

„Zadanie pn. Działania edukacyjno-informacyjne z zakresu programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego na terenie Gminy Raszyn współfinansowano ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego”.

Egzemplarz bezpłatny

UWARUNKOWANIA PRAWNE

Na terenie województwa mazowieckiego wdrożono regulacje prawne, mające na celu ochronę i poprawę jakości powietrza. Są to:

- Uchwała nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne substancji w powietrzu – [Program Ochrony Powietrza](#);
- Uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw – [Uchwała antysmogowa](#);
- Uchwała nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw – [Uchwała zmieniająca uchwałę antysmogową](#).

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Na terenie Gminy Raszyn odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości substancji w powietrzu. Przekroczenia dotyczyły pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

W związku z powyższym, na podstawie Programu Ochrony Powietrza, Gmina Raszyn zobligowana została to podejmowania działań naprawczych w zakresie:

WMaOePow - Ograniczenia emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej;

WMaEdEk - Edukacji ekologicznej;

WMaKoUa - Kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych.

UCHWAŁA ANTYSMOGOWA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Uchwała antysmogowa jest regulacją prawną, która ma zapewnić czyste powietrze mieszkańcom Mazowsza. Ograniczenia i zakazy wymienione w uchwale dotyczą wszystkich użytkowników urządzeń o mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, czyli właścicieli w szczególności: pieców, kominków, kotłów, w tym kotłów wchodzących w skład zestawów zawierających kotły na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Uchwała antysmogowa wprowadzona na terenie województwa mazowieckiego stanowi akt prawa miejscowego i obowiązuje wszystkich mieszkańców województwa, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie.

To co trafia do naszego pieca istotnie wpływa na nasze zdrowie oraz otaczające nas środowisko

---

Pamiętaj, że zgodnie z zapisami Uchwały nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zakazuje się spalania:

mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;

węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;

węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm;

paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Zgodnie z zapisami Uchwały antysmogowej Województwa Mazowieckiego:

- od 1 stycznia 2023 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012;
- od 1 stycznia 2028 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012;
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności;
- posiadacze kominków będą musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

Co więcej, zgodnie z treścią uchwały zmieniającej uchwałę antysmogową, od 1 stycznia 2028 roku zakazuje się stosowania węgla kamiennego oraz paliw stałych, produkowanych z wykorzystaniem tego węgla (uwaga: wyjątek stanowią kotły, których eksploatację rozpoczęto do 1 czerwca 2022 roku, spełniające wymagania ekoprojektu – w tym przypadku węgiel i paliwa stałe mogą być wykorzystywane do końca żywotności kotłów).

Działania podejmowane przez Gminę Raszyn w celu poprawy jakości powietrza

---

Jakość powietrza oraz środowiska ma istotny wpływ na stan zdrowia człowieka. Dlatego Gmina Raszyn nie tylko wypełnia obowiązki wynikające z regulacji prawnych, ale dba przy tym o zdrowie i jakość życia swoich mieszkańców. Gmina realizuje zarówno działania infrastrukturalne, monitoringowe, jak i edukacyjne. Podejmowane działania wynikają z realnych potrzeb mieszkańców, inicjatyw lokalnych, zapisów dokumentów wyższego rzędu, jak i lokalnych programów i strategii. Realizowane zadania finansowane są zarówno ze środków własnych, jak i zewnętrznych. Do zrealizowanych w latach 2020-2021 przedsięwzięć zaliczyć można:

Działania inwestycyjne:

- **Wdrażanie zapisów Programu Ochrony Powietrza** – w ramach realizacji zadań określonych w POP, w 2021 roku na poprawę jakości powietrza wydatkowano 721 956,64 zł, z czego na realizację zadania: ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej (WMaOePow) wydatkowano 661 604,64, na koszt realizacji zadania z zakresu edukacji ekologicznej: (WMaEdEk) wyniósł 11 013,00 zł, natomiast na realizację zadania: kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych (WMaKoUa) przeznaczono: 49 339,00 zł.
- **Rozwój ścieżek rowerowych** – budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Gminie Raszyn (w latach 2020-2021 wykonano 754 m ścieżki rowerowej).

- **Zwiększenie powierzchni terenów zielonych** – nowe nasadzenia drzew i krzewów na terenach wokół inwestycji gminnych, szkół, w pasach drogowych dróg gminnych, na obszarach zielonych w każdym sołectwie Gminy Raszyn (w 2020 roku posadzono 150 szt. drzew i 250 szt. krzewów, natomiast w 2021 roku posadzono 70 szt. drzew i 450 szt. krzewów).
- **Realizację programu „Czyste Powietrze”** – w latach 2020-2021 zrealizowano 44 inwestycji z zakresu termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła i montażu OZE.
- **Realizację „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji” dla Gminy Raszyn** – w ramach Programu w latach 2020-2021 dokonano trwałej wymiany 12 „kopciuchów” na ekologiczne źródła ciepła.
- **Zakup wilgotnościomierzy** – przy wsparciu ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego „Mazowsze dla czystego powietrza”, zakupiono dwa wilgotnościomierze, stanowiące nowoczesne przyrządy, dzięki którym można wykonać pomiary wilgotności ponad 200 gatunków drewna, a także pomiaru wilgotności biomasy stałej. Każdy mieszkaniec gminy, który ma wątpliwości co do wilgotności spalanego drewna może zwrócić się do Urzędu Gminy Raszyn w celu przeprowadzenia pomiaru.
Masz wątpliwości? Zapraszamy do kontaktu pod nr tel. **22 701 79 16**
- **Likwidację dzikich wysypisk śmieci** – w samym 2021 roku z terenu Gminy Raszyn usunięto 1305 m³ odpadów z tzw. „dzikich wysypisk”, a także usunięto 6 wraków samochodów.
- **Usuwanie i utylizację azbestu** – w roku 2020 usunięto i zutylizowano ponad 77 ton azbestu, w roku 2021 około 76 ton (obniżając przy tym stężenie rakotwórczego pyłu respirabilnego w powietrzu).

- **Realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Raszyn** – naprawy powierzchni dróg gminnych o łącznej długości 10 856,5 m.b. + 7 333 m.b., w wyniku których ograniczono emisję z transportu.
- **Wdrożenie programu STOP SMOG** – projekt realizowany przez Gminę Raszyn polega na wsparciu finansowym i technicznym mieszkańców w procesie wymiany starych źródeł ciepła na nowe niskoemisyjne, poprzez udzielenie dofinansowania do wymiany starych źródeł oraz zapewnieniu wsparcia organizacyjnego w realizacji ww. inwestycji. W wyniku realizacji zapisów porozumienia Gmina Raszyn planuje wymianę i likwidację źródeł ciepła w 20 budynkach mieszalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Raszyn. Założono również, że w celu poprawy efektywności energetycznej 10 budynków przejdzie termomodernizację polegającą na dociepleniu przegród zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej-drzwiowej oraz ewentualne docieplenie stropów. Przedmiotowy zakres zostanie wykonany przez wykonawcę wyłonionego w procedurze przetargowej zgodnie z zapisami Ustawy Prawo zamówień publicznych. Sam proces realizacji zakresu rzeczowego zostanie poprzedzony naborem przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, którzy chcieliby skorzystać z tej formy dofinansowania. Przedmiotowy nabór zostanie przeprowadzony na podstawie opracowanego przez zespół zadaniowy regulaminu. Realizacja założeń porozumienia przyczyni się do znacznego ograniczenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w sezonie grzewczym, wynikających z konieczności zapewnienia energii cieplnej na cele grzewcze. Biorąc pod uwagę powyższe, potwierdza się, że cele i efekty jego realizacji będą dotyczyły likwidacji niskiej emisji w regionie. Celem bezpośrednim realizacji założeń porozumienia będzie długotrwałe oddziaływanie projektu, wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną (obniżenie emisji, CO₂),

co ma wpływ na wywiązanie się Polski z zobowiązania wynikającego z pakietu klimatyczno-energetycznego oraz poprawę jakości powietrza w Gminie Raszyn i całym powiecie przuskowskim. Realizacja porozumienia będzie miała przełożenie na cele pośrednie, do których należą:

- poprawa stanu środowiska;
- poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców;
- poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.

Dodatknie efekty zewnętrzne skalkulowano, jako dodatkowe korzyści społeczno-ekonomiczne związane z wdrożeniem projektów, które wykorzystują energię odnawialną lub z interwencjami, których celem jest oszczędność energii. Są to ogólne korzyści wynikające z redukcji emisji gazów cieplarnianych, które mają wpływ na klimat na ziemi oraz z redukcji produkcji zanieczyszczających gazów, płynów i substancji stałych różnego rodzaju, które mogą mieć niekorzystny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi. Dodatkowo zaoszczędzone paliwa kopalne lub inne nieodnawialne źródła energii mogą zostać wykorzystane w innym celu lub będą stanowiły zasoby dla przyszłych pokoleń. Wykonanie zaplanowanych inwestycji przełoży się również na korzyści związane z ochroną środowiska, a to pomoże uniknąć emisji gazów cieplarnianych. Zgodnie z zawartym porozumieniem wartość całkowita projektu wynosi - 1.060.000,00 zł, a wartość dofinansowania – 742.000,00 zł. Na daną chwilę w ramach programu STOP SMOG wpłynęło 20 wniosków.

- **Tworzenie nowych obszarów chronionych** - aktualizacja informacji na temat występowania form ochrony przyrody oraz analiza możliwości wyznaczenia nowych form ochrony przyrody. W roku 2020 ustanowiony został pomnik przyrody „Aleja lipowa w Raszynie”. W 2021 r. ustanowiono pomnikiem przyrody drzewo z gatunku dąb szypułkowy o obwodzie pnia 470 cm, o nazwie „BIELIK” rosnący w miejscowości Sękocin Stary, na dz. nr ew. 399.

Działania organizacyjne:

- **Wprowadzenie bezpłatnych przejazdów linią R2** – działanie realizowane w celu promowania zrównoważonego transportu oraz zapewnienia mieszkańcom gminy dostępu do bezpłatnego transportu publicznego.
- **Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji** - tj. urządzeń eksploatowanych w każdym lokalu lub budynku położonym na terenie Gminy Raszyn ogrzewanym indywidualnie, w tym w szczególności: mieszkalnym, handlowym, usługowym i użyteczności publicznej, w którym wytwarza się ciepło wykorzystywane do celów grzewczych i/lub przygotowania ciepłej wody użytkowej, za pośrednictwem kominów niższych niż 40 m zgodnie z wytycznymi „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza Mazowsze 2020”.
- **Organizacja wydarzeń tematycznych, dotyczących ochrony jakości powietrza** - w ramach Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu realizowanego pod hasłem „Bezpiecznie i Zdrowo dzięki zrównoważonej mobilności”: w okresie 16-22.09.2021 r. zarówno Urząd Gminy Raszyn jak i gminne jednostki organizacyjne zrealizowały liczne działania m.in.: 1 Rodzinny Rajd Rowerowy i Piknik Rodzinny w dniu 18.09.2021 r., w którym dzieci i młodzież z terenu gminy wzięły udział w rajdzie rowerowym. W trakcie pikniku była możliwość wykonania darmowego przeglądu roweru.

W Dniu Bez Samochodu tj. 22.09.2021 r. wprowadzono bezpłatne przejazdy na lokalnej linii autobusowej R1 na trasie Warszawa-Pruszków. W placówkach oświatowych zrealizowano liczne pogadanki, zajęcia sportowe, dydaktyczne, konkursy, wycieczki piesze celem podniesienia świadomości na temat bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia, promujące zachowania proekologiczne w tym aktywność ruchową, zachęcanie do pokonywania trasy „do i z” placówki ekologicznym środkiem transportu itp.

Działania kontrolne:

- **Bieżące kontrole palenisk domowych** - w roku 2020 wykonano 66 kontroli, natomiast w roku 2021 skontrolowano 87 posesji.
- **Kontrole w zakresie spalania odpadów biogennych** - w roku 2021 wykonano 6 kontroli w zakresie spalania liści, gałęzi i trawy. W wyniku prowadzonych kontroli w 1 przypadku stwierdzono wykroczenie.
- **Realizacja badań morfologicznych i fizykochemicznych próbek pobranych z palenisk przydomowych kotłowni** – w ramach zadania w roku 2020 dokonano 10 poborów próbek, w 5 przypadkach stwierdzono spalanie odpadów komunalnych. W roku 2021 pobrano 30 próbek, gdzie stwierdzono 17 przypadków termicznego przekształcenia niedozwolonych substancji (spalanie odpadów komunalnych w piecach centralnego ogrzewania). W roku 2022 pobrano 6 próbek, w 3 przypadkach stwierdzono spalanie odpadów (w 2022 roku planuje się łącznie pobrać 30 próbek). Wykrycie substancji wskazujących na spalanie odpadów komunalnych w przydomowych kotłowniach skutkowało skierowaniem sprawy do Sądu Rejonowego w Pruszkowie i ukaraniem właściciela nieruchomości grzywną w wysokości od 300 do 500 zł, a także obciążeniem go kosztem przeprowadzonej ekspertyzy w wysokości 1611,30 zł – cena za 1 próbkę.

Działania monitoringowe:

- Prowadzenie stałych pomiarów jakości powietrza za pomocą 7 mierników – mierniki zlokalizowane przy Szkole Podstawowej w Raszynie, Przedszkolu nr 1 w Raszynie, Szkole Podstawowej w Sękocinie, Szkole Podstawowej w Ładach, Świetlicy Środowiskowej „Świetlik” w Rybiu, Ognisku Wychowawczym w Jaworowej, Przedszkolu w Falentach. Wyniki pomiarów dostępne są w czasie rzeczywistym na stronie internetowej Gminy Raszyn www.raszyn.pl
- Wykorzystanie mobilnego laboratorium wraz z dronem do badania jakości powietrza na terenie Gminy Raszyn - zakup tzw. „smogowozu” zrealizowany został przy wsparciu środków Samorządu Wojewódzkiego w 2019 roku, aktualnie pojazd i dron wykorzystywany jest do bieżącego monitoringu jakości powietrza oraz wykrywania niedozwolonych praktyk związanych z użytkowaniem przydomowych kotłowni.
- Udostępnianie informacji na temat jakości powietrza – realizowane w formule online poprzez strony internetowe portalu airy (<https://airy.org/pl/>) i infomet (<http://infomet.nazwa.pl/meteo/raszyn/01/zapylenie.htm>).

Działania edukacyjno-informacyjne:

- Prowadzenie edukacji ekologicznej – edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach prowadzona jest w blokach tematycznych, podczas zajęć edukacyjnych, a także poprzez realizację takich akcji jak:
- „Sprzątanie Świata – Polska 2020” pod hasłem „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję” – w ramach realizacji akcji udało się zebrać 50 worków odpadów.
- „Sprzątanie Świata – Myślę, więc nie śmieczę 2021” – dzięki zaangażowaniu około 2000 uczestników zebrano 60 worków odpadów z terenu całej Gminy Raszyn.

- „Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu” – w ramach akcji zrealizowano rajd rowerowy, dzień bez samochodu, realizowano bezpłatne przejazdy na linii R1, przeprowadzono konkursy tematyczne, pogadanki, zajęcia sportowe i dydaktyczne, promujące ekologiczny i zdrowy styl życia.
- Realizacja akcji „Szczuń sęsiadów, nie spalam odpadów” – kontynuacja działania z lat poprzednich, w roku 2021 opracowano i rozwieszono 10 banerów informujących o negatywnych skutkach spalania niedozwolonych substancji w kotłach centralnego ogrzewania.
- Wdrożenie inicjatywy „Nie truj, wymień piec, czas ucieka, skorzystaj z dofinansowania, uniknij kary” – kontynuacja działań mających na celu promocję ekologicznych źródeł ciepła, w ramach zadania w 2021 roku wywieszono 10 banerów informacyjnych.
- Organizacja stanowisk informacyjno-konsultacyjnych w ramach prowadzonych imprez gminnych – podczas wydarzeń kulturalnych mieszkańcy mogli uzyskać informacje na temat możliwości uzyskania dofinansowania na wymianę nieefektywnych kotłów CO, otrzymywali materiały promocyjne oraz informowani byli o zasadach działania takich programów jak Czyste Powietrze czy Program Ograniczenia Niskiej Emisji. Podczas imprez plenerowych prezentowane były możliwości gminy w ramach monitoringu jakości powietrza (prezentacja „smogowozu” oraz drona).
- Realizacja multimedialnych akcji edukacyjnych – w ramach zadania w atrakcyjny sposób przekazywano informacje na temat Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego, wskazując dobre praktyki z zakresu ochrony powietrza.

W roku 2021 przeprowadzono 2 akcje edukacyjne dnia 03.12.2021 r. i 10.12.2021 r. promujące wymianę niskosprawnych źródeł ciepła, wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego, przedstawiające dobre praktyki związane z transportem, prezentujące obowiązujące regulacje prawne z zakresu ochrony jakości powietrza. Akcje zrealizowane zostały przez prof. dr hab. Artura Badyda, polskiego inżyniera, specjalizującego się w zarządzaniu środowiskiem i jego ochronie, pracownika Wydziału Instalacji Budowlanych Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej.

W 2022 roku przeprowadzono szeroko zakrojoną akcję edukacyjną skierowaną do wszystkich mieszkańców Gminy Raszyn, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. W ramach akcji przeprowadzono 3 spotkania otwarte dla mieszkańców, na których poruszono kwestie związane z obowiązkami wynikającymi z obowiązujących regulacji prawnych, omówiono korzyści płynące z wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, przedstawiono sposoby radzenia sobie z kryzysem energetycznym oraz możliwości poczynienia oszczędności związanych z zakupem energii elektrycznej i zapewnieniem komfortu cieplnego. Ponadto dla mieszkańców zrealizowano 11 spotkań, w których udział wzięło około 500 dzieci z wszystkich szkół podstawowych i przedszkoli zlokalizowanych na terenie Gminy Raszyn.

Realizacja działań dodatkowych – takich jak:

- uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości - artykuły, apele do mieszkańców - artykuły w gazetach i na stronach internetowych Urzędu;
- ostrzeżenia i alerty wydawane przez Wojewódzkie Centrum zarządzania kryzysowego - umieszczane są na stronie www Urzędu, tablicach informacyjnych oraz w ramach Gminnego Systemu Powiadamiania SMS;
- działania ograniczające emisje liniową (komunikacyjną) - czyszczenie ulic na mokro w okresie wiosenno – jesiennym, szczególnie w okresie bezdeszczowym;
- transport miejski wykonywany jest na podstawie Porozumienia z Warszawskim Transportem Miejskim - stosowne zapisy w porozumieniu, aby teren Gminy obsługiwały autobusy elektryczne. Ponadto, zgodnie z podjętą uchwałą Rady Gminy Raszyn wyrażającej zgodę na przystąpienie do programu „Warszawa +”, Gmina dofinansowuje bilety osobom zamieszkującym na stałe w Gminie Raszyn i rozliczające się w Urzędzie Skarbowym w Pruszkowie, ze wskazaniem zamieszkania na terenie gminy Raszyn;
- informacje o przekroczeniach i złej jakości powietrza - na stronie www Urzędu oraz smsy wysyłane w ramach Gminnego Systemu Powiadamiania SMS.

Gmina Raszyn, jak i większość jej mieszkańców podejmuje szeroką gamę działań w celu ochrony jakości powietrza. Cieszymy się, że razem z Państwem możemy osiągać sukcesy, dbać o nasze dobro wspólne oraz dążyć do poprawy warunków życia naszych najbliższych. Dziękujemy za zaangażowanie oraz współdziałanie w kreowaniu wyjątkowego miejsca – Gminy Raszyn.

